

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura maghiară maternă

Numele:.....
.....
Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:

Școala de proveniență:

Centrul de concurs:

Localitatea:

Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

I. TÉTEL

(60 punct)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Mindennapi feszültségek kezelése

Ha kamasz vagy, elképzelhető, hogy problémáid akadnak az indulatkezeléssel. Ennek oka egyrészt a személyiségedben lehet: talán olyan ember vagy, akinek igen erős érzelmei vannak, és ezeket nagyon impulzívan kommunikálsz, vagy könnyen elveszted a kontrollt**. Másrészt okozhatják az otthoni minták: talán a családotod több tagjától is azt látod, hogy amikor idegesek, akkor haragjukat mások felé is erősen kommunikálják.*

A düh egy normális érzélem, mindenki ismeri és tapasztalja. De ha nem akarsz dühből cselekedni, ahhoz nagyfokú tudatosságra és önkontrollra van szükség.

Ha eldöntöd magadban, hogy uralkodni fogsz az érzéseiden, az egy fontos első lépés. Vizsgáld meg tehát magad: hogyan viselkedsz, ha dühös vagy? Kiabálsz, dobálsz a dolgokat, törsz-zúzolsz, esetleg megsebesíted magad vagy másokat? Úgy érzed, bármit tehetsz, csak mert haragszol az egész világra? A legtöbb embernek, akinek heves a vérmérséklete, és jellemzőek rá a felsorolt reakciók, valójában nem az a célja, hogy bárkit is bántson.

Minden ember változhat – de csak akkor, ha akar is. Ha eldöntöd, hogy megváltozol, és jobban fogod kezelni a feszültséget, akkor másképpen kell közelítened a helyzethez, mint eddig. A változást öt lépésben tudod megvalósítani.

1. Tudatosítsd a problémát! Tedd fel magadnak a kérdést: Miért is vagyok ideges? Mit is érzek, és miért?

2. Keress lehetséges megfejtéseket, mielőtt indulatosan reagálnál! Vagyis állj meg egy pillanatra, és gondold végig a lehetőségeidet! Tedd fel magadnak a kérdést: Mit tehetek? Gondolj legalább három dologra!

3. Vedd figyelembe a megoldás következményeit, játszd le a fejedben az egyes döntéseket követő eseményeket! Tedd fel magadnak a kérdést: Mi fog történni, ha ezeket megteszem?

*4. Hozd meg a döntést, azaz válaszd valamelyiket az opcióid*** közül! Tedd fel magadnak a kérdést: Melyik lenne a legjobb választás?*

5. Ellenőrizd, hogy helyesnek bizonyult-e a döntésed! Tedd fel magadnak a kérdést: Hogyan csináltam? Úgy sültek el a dolgok, ahogy terveztem? Ha nem, miért nem? Ha jól döntöttél, megnyugodhatsz. Ha viszont nem, akkor menj végig újra az öt lépésen, és keresd meg a probléma forrását.

Ez az öt lépés nagyon egyszerűnek tűnik, amikor nyugodt vagy, de nagyon nehéz őket megvalósítani, amikor ideges vagy szomorú vagy. Szóval talán nem fog egyből sikerülni, de próbálkozz és gyakorolj!

A benned lévő feszültség levezetésének persze több bevált módja is létezik, ilyen például az érzelmeik kifejezése írásban vagy rajzban, a zenehallgatás, filmnézés, játék vagy egyéb kikapcsolódási lehetőségek, amelyek között kiemelt helye van a sportolásnak. A különböző sportok esetében viszont érdemes figyelni arra is, hogy hogyan segítenek oldani a feszültséget. Előfordul ugyanis, hogy az indulatok csak áttekerődnek a sportpályára, de a fizikai aktivitás

valójában nem az önfegyelem kialakítását szolgálja. Nem véletlenül minősítik a sportpályákon való dühöngést, háborgást, erőszakos megnyilvánulásokat sportszerűtlen viselkedésként.

(A kamaszpanasz.hu *Hogyan vezesd le a feszültséget?* című cikke alapján
<https://www.kamaszpanasz.hu>)

*impulzívan = hevesen, lobbanékonyan

**kontroll = az irányítás képessége, amellyel egy személy akarata, szándéka szerint mozgásokat, változásokat irányít.

***opció = választási lehetőség

Válaszolj a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Hogyan vezetheted le a benned levő feszültséget? Írd ki a szövegből a feszültség levezetésének 4 módját!

4 pont

2. Mire van szükséged a szöveg szerint ahhoz, hogy ne cselekedj dühből? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

a) ordításra és sikításra
b) tudatosságra és önkontrollra
c) bántó beszédre
d) arra, hogy megüss valakit

A helyes válasz betűjele: _____

4 pont

3. Társítsd a tanácsokat a magad számára megfogalmazandó kérdésekkel a szöveg alapján! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovataiba! Minden számhoz egyetlen betűjel tartozik.

Tanácsok:	Kérdések:
1) Tudatosítsd a problémát!	a) Mit tehetek?
2) Keress lehetséges megfajtéseket, mielőtt indulatosan reagálnál!	b) Miért is vagyok ideges? Mit is érzek, és miért?
3) Vedd figyelembe a megoldás következményeit, játszd le a fejedben az egyes döntéseket követő eseményeket!	c) Hogyan csináltam? Úgy sülték el a dolgok, ahogy terveztem? Ha nem, miért nem?
4) Hozd meg a döntést, azaz válaszd valamelyiket az opcióid közül!	d) Mi fog történni, ha ezeket megteszem?
5) Ellenőrizd, hogy helyesnek bizonyult-e a döntésed!	e) Melyik lenne a legjobb választás?

1)	
2)	
3)	
4)	
5)	

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések a szöveg alapján? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentések:	Igaz	Hamis
A düh egy normális érzelem, mindenki ismeri és tapasztalja.		
Az indulatkezelési nehézségeket az otthoni minták is okozhatják.		
A heves a vérmérsékletű embereknek valójában az a céljuk, hogy mindenkit megbántsanak.		
A fizikai aktivitás minden esetben az önfegyelem kialakítását szolgálja.		
A sportpályákon való dühöngés, háborgás, erőszakos megnyilvánulás sportszerűtlen viselkedés.		

5 pont

5. Társítsd az alábbi mondat lehetséges folytatásait azok jelentésével! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovataiba! Minden számhoz egyetlen betűjel tartozik.

Mondat:

... másképpen kell közelítened a helyzethez, mint eddig...

Lehetséges folytatások:

- 1) *de nem fog egy csapásra elmúlni a dühöd.*
- 2) ... *mivel a dühöngés nem megoldás.*
- 3) ... *ezért öt lépésen kell végighaladnod.*

A folytatások jelentései:

- a) A mondatbeli információ okát tárja fel.
- b) A mondatbeli információ következményét mutatja be.
- c) A mondatbeli információ ellenére érvényes kijelentést tesz.

1)	
2)	
3)	

6 pont

6. Te hogyan vezetted le a benned levő feszültséget? Fejtsd ki válaszod 3–4 mondatban a szövegbeli információkat felhasználva!

6 pont

B.

1. Írd a következő mondatok betűjelét a táblázat megfelelő rovatába! Minden rovatba egyetlen betűjel kerül.

- a) (Úgy érzed,) bármit tehetsz, csak mert haragszol az egész világra?
- b) Minden ember változhat.
- c) Másképpen kell közelítened a helyzethez, mint eddig.
- d) Szóval talán nem fog egyből sikerülni.

1) Engedélyre utal (Meg van engedve, hogy.../ Meg lehet/szabad tenni, hogy...)	2) Lehetőségre utal (Lehetőség van/ nyílik rá, hogy...)
3) Szükségszerűségre utal (Szükség van arra, hogy...)	4) Bizonytalanságra, feltételezésre utal (Elképzelhető, hogy...)

4 pont

2. Társítsd a megadott mondatok igéit a jelentésük alapján azonosítható kötelező szereplőkkel! Írd be a helyes társításokat a táblázat üres rovataiba! Minden számhoz egy betűjel tartozik.

1) Minden ember változhat ...	a) IGE + valaki/valami
2) ... az indulatok csak átterelődnek a sportpályára...	b) IGE + valaki/valami, valakit/valamit
3) ... menj végig újra az öt lépésen...	c) IGE + valaki/valami, valakire/valamire
4) ... a fizikai aktivitás valójában nem az önfegyelem kialakítását szolgálja ...	d) IGE + valaki/valami, valakin/valamin

1)	
2)	
3)	
4)	

4 pont

3. Figyelembe véve a szórendet és a mondathangsúlyt, az alábbi lehetőségek közül melyik lenne alkalmas folytatása a következő mondatnak? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

Előfordul, hogy a fizikai aktivitás valójában nem az önfegyelem kialakítását szolgálja, ...

- a) ... hanem a pihenés.
- b) ... hanem csak látszólag.
- c) ... hanem az indulatok kiélését.
- d) ... hanem gátolja azt.

A helyes válasz betűjele: _____

4 pont

4. Melyik az alábbi mondatokban a teljes alanyi szerepű kifejezés? Írd a vonalra a helyes válasz betűjelét!

- 1) *Ennek oka egyrészt a személyiségében lehet.*
 - a) ennek
 - b) ennek oka
 - c) egyrészt
 - d) egyrészt a személyiségében

A helyes válasz betűjele: _____

2) *Ez az öt lépés nagyon egyszerűnek tűnik.*

- a) *Ez*
- b) *ez az öt*
- c) *ez az öt lépés*
- d) *nagyon egyszerűnek*

A helyes válasz betűjele: _____

3) *A benned lévő feszültség levezetésének persze több bevált módja is létezik.*

- a) *a benned lévő feszültség*
- b) *a benned lévő feszültség levezetésének*
- c) *persze*
- d) *több bevált módja*

A helyes válasz betűjele: _____

6 pont

5. Melyik példában mi engedi a határozott névelő használatát az aláhúzott kifejezésekben? Társítsd a mondat számával a megfelelő magyarázat betűjelét! Írd be a helyes társításokat a táblázat üres rovataiba! Minden számhoz egyetlen betűjel tartozik.

- 1) *Úgy érzed, bármit tehetsz, csak mert haragszol az egész világra?*
- 2) *Hozd meg a döntést, azaz válaszd valamelyiket az opcióid közül!*
- 3) *Ez az öt lépés nagyon egyszerűnek tűnik.*

- a) Az, hogy egy, a megadott szövegelőzményben már bevezetett dologra kell gondolni.
- b) Az, hogy általánosan a dolgok egy halmazára kell gondolni, nem egy bizonyos tagjára.
- c) Az, hogy csak egy dologra gondolhatunk, és ez a szövegtől független tudásunk része.

1)	
2)	
3)	

6 pont

6. Az alábbi szöveg aláhúzott részeiben milyen eszköze található meg a számosság kifejezésének? Írd az aláhúzott szavak/szóelemek számát a táblázat megfelelő rovatába!

Másrészt (1.) okozhatják az otthoni (2.) minták: talán a családot (3.) több tagjától is látod, hogy amikor idegesek, akkor (4.) haragjukat (5.) mások felé is erősen (6.) kommunikálják.

a) többesszámjel	b) többes számú birtokosra utaló szóelem
c) többes számú alanyra utaló szóelem	d) számosságot jelentő szó

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Vera ötödik óra után nem a menzára megy, hanem a tornaterembe. József itt szokta rugdosni a nagyokkal a focilabdát, hetedikesek és nyolcadikosok vannak, meg ő, ilyenkor a fiúk teljesen értelmetlenül odarúgják a labdát a falhoz, az hatalmasat durran, és visszapattan.

[...] jólesik nézni a fiút, ügyesen mozog, egész testével beledől a rúgásba, és emiatt erősen vágódik a falhoz a focilabda. Olyan boldog, elégtűt arcot vág minden rúgás után, hogy Vera is szeretne ott lenni, rúgni vele, kiadni valahogy ezt a rengeteg feszültséget, ami benne van. De így csak elképzeli, milyen lehet. Szinte együtt dől ő is a fiúval, érzi a lábában az erőt, meg a fájdalmat, ahogy megsuhintja a cipőjét a bőrfoci. Milyen pompás ez!

József megint nekidől, teljes erőből belerúg a labdába, még a szokásosnál is erősebbre

sikerül a rúgás, de a labda nem a falhoz vágódik, hanem kicsit arrébb, eltalálja a szélső bordásfalat, aztán iszonyatos erővel vágódik vissza.

Fejbe találja a Formanek fiút.

Ő a legkövérebb az iskolában, és magas is, de úgy zuhan el a behemót test, mint egy féloldalasan megpakolt ruhafogas, minden tompítás nélkül terül el a tornaterem parkettáján. József megrázza magát, a fejéhez kap, odarohan, és felpofozza Formaneket, aki, amint magához tér, nekiesik. József könnyedén leszereli, de amikor a fiú feláll, már nehezebb a dolga, próbál kitérni előle, de Formanek ideges, fut utána, Vera majdnem felüvölt, hogy hagyja abba, de valahogy úgy érzi, az csak olaj lenne a tűzre, ezért inkább hallgat, de véres lesz a keze, olyan mélyen a bőrébe nyomja a saját körmét.

József egyre szorultabb helyzetben van. Formaneknek sikerült beszorítania őt a focikapu és a birkózószőnyegek közé. József kiabál, Vera érzi, hogy ennek nem lesz jó vége, egyszerűen nem lehet jó vége.

„Állítsd le magad!”, kiabálja József.

Ezt a kiáltást még sajnós nem hallja Firczi, a felsősök tornatanára, mert ekkor még nincs bent a teremben. Éppen akkor lép be, amikor József egészen beszorul, így csak azt látja, a mozdulatot, amikor József üt. Az egész szituációt nem érti, és nem is lehet elmagyarázni neki, mert a felnőttek ilyenek, nem kíváncsiak az igazságra, csak arra, amit ők érzékelnek belőle. Vera majdnem sír, amikor megint Józsefet viszik el a szertárba, a kiterült Formaneket meg felsegítik.

Vera bánatosan indul vissza a menzára, de még ki sem ér a tornateremből, nyílik a szertár ajtaja, és Firczi kitessekeli Józsefet. Egymásra néznek, Vera biztatóan mosolyog, a fiú nem viszonzozza, ballagnak némán, egymás mellett a folyosón. A lány úgy érzi, megint mindenki őket nézi, de ezzel most nem törődik, csak az a fontos, hogy végre a közelében van a fiú, aki egészen el van keseredve, mert Firczi az igazgatóhoz küldte, és ő nem kaphat semmilyen figyelmeztetést, mert az apja azt mondta, akkor kiveszi az iskolából.[...]

„Az nem lehet!”, mondja Vera.

„Eddig nem érdekelt”, feleli a fiú, és megint vörös gyűrűk izzanak föl a szeplői körül, „de most már tényleg nem lehet.”

Vera úgy érzi, még soha senki nem mondott neki ilyen szépet.

(Greco Krisztián: Vera. Részlet)

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mutasd be Formaneket 3–4 mondatban a szöveg alapján!

5 pont

2. **Hogyan viszonyul Vera Józefhez? Fejtsd ki válaszod 3–4 mondatban a szöveg alapján!**

5 pont

3. **Értelmezd 4–5 mondatban az alábbi részletet!**

„»Állítsd le magad!«, kiabálja Józef.

Ezt a kiáltást még sajnós nem hallja Firczi, a felsősök tornatanára, mert ekkor még nincs bent a teremben. Éppen akkor lép be, amikor Józef egészen beszorul, így csak azt látja, a mozdulatot, amikor Józef üt. Az egész szituációt nem érti, és nem is lehet elmagyarázni neki, mert a felnőttek ilyenek, nem kíváncsiak az igazságra, csak arra, amit ők érzékelnek belőle.”

5 pont

